

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 199493 17 Рев
Бања Лука, 3.8.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља I.H. iz G., T., ..., H., кога заступа И.С., адвокат из Б.Л., ..., против тужене РС, коју заступа Правобранилаштво Републике Српске, сједиште замјеника Бања Лука, вриједност спора 200.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 199493 15 Гж од 10.3.2017. године, на сједници одржаној 3.8.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 199493 14 П од 26.3.2015. године, одбијен је тужбени захтјев тужитеља да му тужена накнади штету у износу од 200.000,00 КМ, са законском затезном каматом од 17.5.1999. године до исплате и захтјев за накнаду трошкова поступка и тужитељ је обавезан да туженој накнади трошкове поступка у износу од 3.937,50 КМ, а одбијен је захтјев преко овог износа.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 199493 15 Гж од 10.3.2017.године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев за накнаду трошкова жалбеног поступка у износу од 4.632,50 КМ.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев усвоји уз накнаду трошкова поступка или укине и предмет врати истом суду на поновно одлучивање.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља за накнаду штете по основу незаконитог поступања органа тужене. Тужитељ свој захтјев заснива на тврдњи: да заложно право на пословном простору који је предмет споразума о хипотеци закљученог са повјериоцем П. С., није укњижио јер тужена није била формирала земљишне књиге за

упис етажне својине; да је суд пред којим је закључен тај споразум незаконито поступио када није провео поступак продаје заложених некретнина, као предмета извршења; и да му је неосновано одузето заложно право – усвајањем тужбеног захтјева тужитеља П. Б.Л. (од стране Врховног суда Републике Српске пресудом од 9.9.2009. године) у парници која је вођена за проглашење недопуштеним извршења на наведеном простору.

Расправљајући о постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је утврдио: да су тужитељ, као повјерилац и ДЈЛ П. С., као дужник 14.12.1998. године код Основног суда у Бањој Луци закључили споразум о хипотеци, у извршном предмету број И-1190/98, ради обезбјеђења новчаног потраживања тужитеља према дужнику у износу од 200.000,00 ДМ и да је рјешењем истог суда од 14.12.1998. године одређена укњижба заложног права у корист тужитеља на некретнинама напријед означеног дужника (на пословном простору у Б.Л., ...); да у земљишно књижним евиденцијама није извршена укњижба заложног права јер нису биле формиране евиденције о етажном власништву; да је у извршном предмету истог суда број И-625/99, по приједлогу повјериоца (овдје тужитељ), против дужника - ДЈЛ П. С. донесено рјешење о извршењу од 17.5.1999. године којим је одређено извршење на предметним некретнинама дужника и да извршење по том рјешењу није спроведено; да је у истом извршном поступку суд, одлучујући по приговору трећег лица, закључком од 30.7.1999. године упутио П. Б.Л., као треће лице, на покретање парнице против повјериоца из споразума о хипотеци (тужитеља) и дужника из тог споразума (П. С.), ради проглашења недопуштеним извршења које је одређено на предметном пословном простору; да је та парница покренута и да је правоснажном пресудом Основног суда у Бањој Луци број Пс-247/05 од 27.1.2006. године одбијен тужбени захтјев тужитеља, а поступак је окончан пресудом Врховног суда Републике Српске број 118-0-Рев-07-000441 од 9.9.2009. године, којом су нижестепене пресуде преиначене и усвојен је тужбени захтјев за проглашење недопуштеним извршења на предметном пословном простору; и да је тужитељ тужбу у овој парници поднио 11.9.1999. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да чињеница да је Основни суд у Бањој Луци водио извршни поступак и да је у коначном (поменутом пресудом овог ревизионог суда од 9.9.2009. године) извршење проглашено недопуштеним на некретнинама које су биле одређене као предмет извршења, не указује на намјеру тужене да у обављању своје дјелатности проузрокује штету тужитељу. Према схватању тог суда извршни поступак није био неправилан јер је странка која није била задовољна судском одлуком имала могућност изјављивања правних лијекова, што је овдје и остварено подношењем тужбе трећег лица из извршног поступка (П. Б.Л., против повјериоца и дужника из споразума о заснивању хипотеке), ради проглашења извршења недопуштеним, а околност што је то лице успјело у парници, не значи да су поступања судова била неправилна и незаконита; те да је тужба тужитеља у овој парници преурањена..., јер да тужитељ може тражити наставак извршног поступка (да то слиједи из споменуте пресуде овог ревизионог суда од 9.9.2009. године), након окончања парничног поступка који се води у посебној парници, ради утврђења права својине на предметном пословном простору. Из наведених разлога је нашао да у поступању судија у предметним судским поступцима, није остварен садржај стандарда „довољно озбиљне повреде“ и да тужитељ проведеним доказима није доказао постојање претпоставке из одредбе члана 154. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), за накнаду предметне штете. Свога је позивом на ову одредбу и одредбу члана

172. ЗОО, члана 12. Устава Републике Српске и члана 75. Закона о судовима Републике Српске, захтјев тужитеља одбио као неоснован.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правне закључке првостепеног суда и оцијенио је жалбене наводе који су од одлучног значаја, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Према одредби члана 172. став 1. ЗОО правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Одговорност правног лица за рад њених органа у смислу наведене законске одредбе, зависи од дефинисања појма незаконитог и неправилног рада. Незаконит рад је рад органа који је у супротности са законом и са моралном нормом која чини дио јавног поретка. Неправилно је свако поступање које је супротно правилима струке и које одудара од уобичајене методе рада у државном тијелу, поступање мимо циља који је одређен, супротно захтјеву који би нормалним обављањем службе требало остварити у јавном интересу. Ако се упореде претпоставке одговорности правног лица из члана 172. ЗОО, незаконит и неправилан рад органа одговара појму „довољно озбиљне повреде“.

У конкретном случају пред Основним судом у Бањој Луци је 14.12.1998. године, у извршном поступку, како је већ речено, закључен споразум о хипотеци између тужитеља (као повјериоца) и П. С., (као дужника), ради обезбјеђења потраживања тужитеља у износу од 200.000,00 ДМ и рјешењем истог суда од 14.12.1998. године је одређена укњижба заложног права у корист тужитеља на пословном простору у Б.Л., ... Како право својине на том простору није било укњижено у корист П. С. (дужник из наведеног споразума), укњижба заложног права није проведена, слиједом чега ни заложно право није засновано јер се то право (на основу правног посла, какав карактер има наведени споразум) стиче уписом у земљишне књиге (члан 64. став 1. Закона о основним својинско-правним односима „Службени лист СФРЈ број 6/80 и 36/90, те „Службени гласник Републике Српске“ број 38/03, даље: ЗОСПО).

Тужитељ је (како је сам током поступка навео), имајући у виду да наведени простор није укњижен као својина дужника из споразума о хипотеци (што значи да му је то било познато прије његовог закључења) споразум о хипотеци закључио на основу правоснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци број Пс-153/98 од 17.9.1998. године донесене по тужби тужитеља ДЈЛ П. С., против туженог Завода за ... Б.Л., којом је утврђено..., и да је тужитељ (ДЈЛ П. С.) стекао право располагања на предметном пословном простору (а иста је постала правоснажна 14.12.1998. године – када је и закључен споразум о хипотеци), и тиме је сам преузео ризик око заснивања заложног права на наведеном простору.

С обзиром да тужитељ, супротно тврдњи ревизије, није засновао заложно право на наведеном простору, правилно је првостепени суд поступио када тај извршни поступак (од доношења закључка од 26.12.1999. године о одређивању рочишта за продају предметног простора), даље није проводио (јер за то није имао правног основа), па ревидент није у праву када у ревизији (што је истицао и током поступка) такво поступање првостепеног суда квалификује незаконитим и неправилним радом.

С тим у вези, нема законског основа за одговорност тужене због непостојања земљишних књига за етажну својину у наведеном релевантном периоду, јер се у смислу

одредбе члана 64. став 1. ЗОСПО то право (под условом да су за то испуњени услови, што овдје није случај), могло стећи и „на други одговарајући начин“.

Тужитељ се током читавог поступка позивао на начело повјерења у земљишне књиге прописано одредбом члана 9. став 2. Закона о земљишним књигама („Службени гласник Републике Српске“ број 67/03 до 119/08), па будући да је споразум о хипотеци закључио и поред тога што је знао да дужник из тог споразума није укњижен као власник наведеног простора, сам је поступио супротно наведеној законској одредби, због чега нема мјеста позивању на исту и у ревизији.

Законом о извршном поступку („Службени лист СФРЈ“ број 20/78 до 35/91, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93 и 14/94), који се примјењивао у вријеме доношења закључка извршног суда од 30.7.1999. године о упућивању трећег лица (П. Б.Л.) на парницу против повјериоца и дужника из споразума о хипотеци, је у члану 56. предвиђено право приговора трећег лица против рјешења о извршењу, којим правом се у овом случају користио П. Б.Л.. Тачно је да су Основни суд у Бањој Луци, пресудом број Пс-247/05 од 27.1.2006. године и Окружни суд у Бањој Луци, пресудом број 011-0-Пж-06-000 102 од 29.8.2006. године, одбили тужбени захтјев тужитеља да се утврди недопуштеност извршења у предмету првостеног суда број И-625/99 (у којем је одређена продаја спорног простора ради намирења потраживања тужитеља), а да су пресудом овог ревизионог суда број 118-0-Рев-07-000 441 од 09.9.2009. године, обе нижестепене пресуде преиначене и усвојен је тужбени захтјев тужитеља. Међутим, та чињеница, сама по себи, не значи да постоји одговорност тужене за накнаду штете тужитељу, јер њена одговорност не може произлазити због погрешне примјене материјалног права од стране нижестепених судова, ни из погрешног правног схватања и тумачења одредби материјалног права, примјеном којих су те пресуде донесене. Овакав поступак, по редовним и ванредним правним лијековима, је прописан Законом о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) и тужитељ је, као један од тужених учествовао у тим поступцима, а његов неуспјех у наведеној парници не даје основа за одговорност тужене, нити је тужитељ овлаштен да даје свој суд о поменутих судским одлукама, што он чини и у ревизији.

Закључак о неоснованости тужбеног захтјева нижестепени судови су извели и на основу недостатка вољног елемента органа тужене при чему су прихватили ранији став судске праксе према којем је за одговорност правног лица за рад њеног органа био потребан и вољни елемент органа да причини штету оштећеном. Међутим, то не утиче на законитост побијане пресуде с обзиром да су судови одговорност тужене за рад њених органа процијенили и на основу правног стандарда постојања „довољно озбиљне повреде“, при чему се кривица не помиње као посебна претпоставка одговорности, него као један од фактора који се узима у обзир при процјени да ли је повреда довољно озбиљна, што је у складу са судском праксом Европског суда за људска права.

Нижестепени судови су у својим одлукама дали разлоге из којих нису прихватили основаним позивање тужитеља на одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине АП-160/03, које као правилне прихвата и овај суд, због чега је без значаја указивање на ту одлуку и у ревизији.

С обзиром на разлоге садржане у овој пресуди, остали ревизиони наводи нису од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према изложеном, а имајући у виду утврђено чињенично стање, овај суд налази, да нема основа за закључак да је у овом случају остварен садржај наведеног правног стандарда, а како нема против правности тужене као претпоставки њене одговорности за штету (члан 172. ЗОО), побијана пресуда је правилна и њена правилност се наводима ревизије не доводи у сумњу.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић